

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 25. An pœna lucri non acquirendi retrahens à nuptiis validè adjici possit legato vel donationi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

mat. Nihilominus ait Castrop. n. 13. remittens ad Molin. quod etsi hæc sit sententia communis, & secundum illam consulendum, probabile tamen satis sit, & æquitati non parum conforme, donatarium, cui donatum conceditur sub conditione dependente ab alterius voluntate, retinere posse donatum, si per ipsum non fuerit conditionis adimpletio; eò quod subintelligendum sit, donatum concedi sub conditione non impossibili, sed possibili, & rationabili, adeoque quatenus à donatario dependet.

7. Sextus. Dum Titia sit legatum sub hac forma: lego Titia, si Cajus cum ea contraxerit; & Cajus recuset, inspiciendum est, cujus favore testator voluerit matrimonium contrahi. Si id factum favore Titia, obtinebit legatum; Secus, si favore Caji, Sanch. n. 22. Gutt. n. 20. ques sequitur Castrop. n. 14.

8. Septimus. Si alicui fiat legatum, vel donatio, ut faciat contrahi aliquod certum matrimonium, & is etiam omni diligentia efficere id nequiverit, non obtinere legatum, eò quod hæc non sit pœna, sed præmium propositum, quod non censetur oblatum, nisi effectu secuto, sentiunt Sanch. n. 23. Gutt. n. 21. credit nihilominus Castrop. cit. n. 14. talem posse retinere legatum; quia secundum dicta in ultimis voluntatibus censetur impleta conditio, quoties is, cui imposita, non est in culpa exequendi illam; Secus verò esse quoad donatum; quia in donationibus istiusmodi conditionatis ex communi sententia non spectatur diligentia, sed effectus secutus.

9. Octavus. Dum conditio pendens à plurium voluntate deficit, v. g. si Titia instituta hæ res vel legataria, si nubat Cajo, & Cajus moriatur, debet hereditatem vel legatum Titia; non verò, si ipsa moriatur Titia, debet ei res hereditibus, tradit Molin. Jesuita de just. tr. 2. d. 206. & 207. apud Castrop. n. 15. verum, ut apud eundem Molin. Juslita l. c. à n. 23. Mantic. n. 37. Menoch. præsump. 183. num. 40. & 41. Sanch. num. 24. Gutt. n. 22. & habet communis in utroque casu perire hereditatem & legatum concessum sub conditione nuptiarum, ut habetur L. legatum c. de conditionib. insert. nisi suppleatur conditio à jure, uti contingit, dum ex malicia patris non gravata nuptias recusat. Cujus sententia tamen plures vide limitationes apud Castrop.

10. Nonus. Legatum relictum determinatæ personæ, si matrimonium contrahat, conceditur eidem, si matrimonium spirituale ineat ingredientem religionem. Covar. L. 1. var. c. 19. n. 10. Menoch. L. 3. præsump. 148. à n. 13. Gutt. n. 27. & l. 1. 99. can. n. 20. Sanch. n. 29. Molin. Jesuita l. c. d. 707. concl. 1. Castrop. n. 18. juxta expressam decisionem, §. sed hoc præsentis. auth. de sanctiss. Episc. collat. 9. & auth. nisi rogati. eod. ad Senat. Consult. Trebell. cujus resolutionis ait Castrop. frivolam esse rationem, quam tradunt aliqui, nimirum quod hac ratione præcludatur via statui perfectionis; eò quod viam illam non præcludat, etsi statum matrimonii, quod bonum est, foveat; cum puella possit relicto legato amplecti religionem, & nemo obligetur bona sua in opera perfectiora exponere, sed sufficiat expendere in opus honestum, quale est dotare puellas pauperes. Proinde aliud hujus resolutionis est fundamentum, nempe præsumptio juris de voluntate testatoris, qui creditur in legato factò determinatæ personæ in matrimonium collocandæ, solum spectasse, quod tali personæ utile est, collocando

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. IV.

eam in statu decente, qualis status utilis illi, & decens est religio. Extenditur quoque resolutio, ut legatum relictum certæ personæ, ut in matrimonio collocetur, illi obveniat, etsi tempore conditi testamenti nupta esset, ne dispositio testatoris irrita censetur. Sanch. n. 32. Gutt. n. 28. Tiraq. de caus. cessante. limit. 8. n. 4. apud Castrop. n. 20. Secus tamen est, si legatum relictum personæ determinatæ, non simpliciter, ut matrimonium contrahat, sed expressè, ut illud contrahat cum determinata personæ; eo ipso enim satis exprimit, se velle matrimonium carnale, Castrop. cit. n. 18. adeoque etiam, ut idem, si persona illa, cui nubere debebat, jam obierat, antequam ipse esset in mora, necessariò debet nubere, si legato frui velit; quia id in casu non conceditur ob vitam cælibem, sed ob matrimonium. Nihilominus frui adhuc posset legato ex præsumpta in eo casu testatoris voluntate, si religionem ingrederetur. Si quidem cum cessaverit matrimonium, cum determinata persona contrahendum, & solum relinquatur obligatio matrimonii contrahendi, credit præsumptio juris, velle testatorem tam ad nuptias spirituales, quam carnales concedere legatum. Ita Castrop. de cætero legatum relictum non personæ determinatæ, sed indefinitè puellis maritandis, obvenire nequit puellis ingredientibus religionem; eò quod Auth. de sanctiss. Episc. collat. 9. solum est de legato relicto certæ personæ; adeoque trahi non debeat ad legatum incertis personis relictum; cum sit dispositio exorbitans à jure communi, quod exigit condiciones in forma specifica & propria non ficta impleri. L. Mevius. & l. qui hæredi. ff. de condit. & demonstr. religio autem, non propriè, sed juris fictione vocetur matrimonium. Sanch. n. 29. Gutt. n. 27. Mantic. n. 26. & c. Secus tamen adhuc est, dum legatum relictum indefinitè pro puellis consanguineis testatoris, ita ut hæ religionem ingressæ illud obtineant; eo quod in hoc casu propter affectionem testatoris legatum recipiat latam interpretationem. l. Aurelius. ff. de liber. legat. censeturque ac si factum determinatæ personæ, Castrop. n. 19. Sanch. n. 32. Gutt. cit. n. 22. Mantic. l. 8. de conject. ult. volunt. ut. 5. n. 22.

Quest. 25. An pœna lucri non acquirendi retrahens à nuptiis valide adjici possit legato vel donationi.

R. Esp. primò: Pœna hæc in ultimis voluntatibus Rapposita ei, qui nunquam matrimonium contraxit, & consummavit, hæc v. g. ratione: instituo te hæredem, vel lego tantum, ne in eas matrimonium; est nulla, remanetque hereditas & legatum relictum subjeçti conditione purum, exclusâ illa conditione, seu dictâ pœnâ tanquam impossibili (pœna enim illa, ut contraria bono communi reipublicæ, cui expedit filiorum procreatione ex legitimo matrimonio augeri, reprobat à jure. l. 2. c. de indicta viduit. tollend. Conditiones autem à jure reprobatæ impossibiles reputantur, l. conditiones que contra bonos mores ff. de conditionib. institut.) Sanch. l. 1. d. 34. à n. 2. Gutt. de matr. c. 21. à n. 1. Castrop. p. 11 n. 1. juxta quod expressè habetur, l. quoties. l. cum tale. l. Titia si non nupsit. ff. de condit. & demonstr. & s. impossibilis. inst. de hæred. inst. Nisi tamen forte favore libertatis dicta conditio fuisset adjecta. Sic v. g. dum legantur Titia 100. ne nubat, & si nupsit, applicentur ad concedendam servo alicui libertatem, tenet conditio, & Titia nubens amittit legatum, illudque servo applicatur ex l. si Titio. ff. de condit. & demonstr. Idem est de favore piæ causæ, ut si legentur Titia 100. ne nubat, & si nupsit, applicentur pauper.

pauperibus alterive loco pio. Prout ex *cit. L. deducunt Tiraq. de privil. pia causa. privileg.* 18. Sanch. *cit. d. 38. n. 34.* Mantic. *de conseqt. ultim. volunt. l. 11. tit. 18. n. 8.* Gutt. *c. 21. n. 36.* apud Castrop. *n. 10.* Nihilominus tamen etiam sustinenda est conditio prohibens nuptias pro aliquo determinato tempore, modò id non sit ita longum, ut eo transacto commodè matrimonium iniri non possit, aliàs enim esset prohibitio absoluta, & perpetua, Sanch. *n. 6.* Gutt. *n. 37.* Mantic. *tit. 19. n. 9.* Castrop. *nu. 18.* qui etiam adjicit hanc rationem; quòd, cum nuptiæ non sint nisi consultò celebrandæ; meritò jus permittat pro aliquo tempore illis interdici, ne absque matura deliberatione fiant. De cætero, quòd tempus sit moderatum, relinquatur Judici arbitrandum. Sanch. Gutt. Castrop. *ll. cit.* Illud certum, prohibitionem nuptiarum usque ad ætatem 25. annorum justam esse; quia ea dilatio jure approbata. AA. iidem.

2. Resp. secundò: dicta conditio, seu pœna appositæ ex contractu irrevocabili inter vivos ei, quinunquam matrimonium contraxit, & consummavit, non excluditur à contractu, sed eum omnino vitiat, Castrop. *num. 2.* dicens id omnino receptum esse, Arg. *§. si impossibilis. instiuit. de inutilib. stipul.* ubi: *Si conditio impossibilis obligationibus adjicitur, nihil valet stipulatio.* Item *l. non solum. ff. de action. §. oblig. l. si super impossibil. ff. de fidejuss.* Ratio autem, cur dicta pœna in modum conditionis adjecta ultimis voluntatibus ab eis excludatur, appositæ verò contractibus ab eis non excludatur, relicto in valore suo contractu, sed eum vitiet, seu faciat nullum, hæc assignatur à Castrop. *l. c.* ne aliàs dispositio testatoris, quam ipse, utpote non amplius superstes, emendare non poterat, corrueret; promittens verò & donans, utpote post contractum suum superstes, emendare illum possit, jura noluerunt contractum talem sustinere rejecta conditione, sed potius voluerunt eum nullum esse, ut integrè à contrahente emendaretur.

3. Dixi signanter in utraque responsione: *ei, qui nunquam matrimonium contraxit, & consummavit*: Nam si viduus aut vidua esset, cui apponitur ea conditio non nubendi, ea non secluditur, sed est exequenda. Idque attentò jure novo authenticarum, quo jus antiquum digestorum corrigitur, ut constat ex *auth. de nuptiis. §. que verò. collat. 4.* & *auth. cui relictum. c. de indicta viduit.* honestum enim est à secundis nuptiis abstinere, *c. fin. 30. q. 1.* tum ne videatur indulgeri voluptati; tum ne prior conjux videatur minus æstimari. Ac ita docent Molin. *de just. tr. 2. d. 257.* Sanch. *l. 1. d. 34. à n. 79.* Gutt. *de matr. c. 21. à n. 32.* apud Castrop. *n. 10.*

4. Ex dictis deducuntur sequentia. Primò, posse aliquem hæreditatem vel legatum relicto sub conditione non nubendi adire, tamen si primò & iteratò nubat; eò quòd esto, obligari quis possit, ne secundas nuptias ineat, at cum ex modo & forma, quæ apponitur dicta conditio, nuptiæ illi interdican- tur, conditio illa ut turpis & impossibilis rejiciatur, & legatum purum subsistit. Gutt. *n. 8.* Sanch. *n. 5.* Acofta *in cit. l. cum tale. §. si arbitrari. limit. ult. n. 5.* Castrop. *p. 11. n. 2.* Secundò rejici illam conditionem, dum legatur femina non nubenti major quantitas quàm nubenti, quia excessus retrahit à nuptiis, & est expressè contra *l. Titia si nupserit. ff. de condit. & demonst.* Sanch. *n. 6.* Covar. *l. 1. var. c. 19. n. 9.* Castrop. *n. 3.* Tertiò: si legatum sic factum: *lego Titia 100. si non nupserit; quòd si nupserit, restituat Cajo; Titiam nubentem posse retinere legatum;*

quia est conditio retrahens à nuptiis, ideoque reprobata, Sanch. *n. 9.* Gutt. *n. 11.* Castrop. *n. 4.* juxta *L. quoribus. ff. de condit. & demonst.* Quartò: Legatum factum alicui tertio hac conditione: *Si Titia non nupserit, Titia nubente legatarius amittit legatum, si fuerit Titia conjunctus sanguine, affinitate, amicitia aliove modo, ita ut meritò præsumi possit, Titiam exinde retrahendam à nuptiis, Secus, si non fuerit illi conjunctus.* Sanch. *nu. 10.* Gutt. *n. 12.* Castrop. *n. 5.* Quintò rejici conditionem, & remanere purum legatum factum sub conditione ex alterius consensu & arbitrio, *l. cum tale. ff. de condit. & demonst.* cum vel sic diminuatur libertas matrimonii, & legatarius retrahatur à nuptiis; cum alter ille posset denegare suum consensum in eam personam; quæ legatario placet. Molin. *de primogen. l. 13. n. 35.* Sanch. *à n. 19.* Castrop. *n. 6.* Secus esset, si legatum factum sub conditione petendi consilium; quia ad hoc sequendum non astringitur legatarius. Molin. *nu. 37.* Sanch. *nu. 24.* quin &, si is, à quo petendum consilium, sit absens, & periculum in mora, aliaque viâ peti nequeat consilium illius, posse legatarium contrahere matrimonium irrequisito consilio, & obtinere legatum; quia per ipsum non stetit executio conditionis, docet Sanch. *à n. 25.* Gutt. *n. 24.* tenetque id ipsum, si vivo testatore decedat is, à quo petendum consilium, Sanch. *n. 27.* Gutt. *n. 30.* Castrop. *l. c.* de cætero extenditur hæc illatio ita, ut etiam si legans expresserit voluntatem suam verbis negativis, privantibus hæreditate vel legato eum, qui absque consensu alterius designati (etiam parentum, quorum consensum requiri sit honestissimum, noluit tamen jus in favorem libertatis matrimonii testatoribus concedere potestatem imponendi eam obligationem suis hæredibus & legatariis) nupserit, adhuc legatarius obtrineat legatum; cum conditio illa ex se, & non ex addita expressè privatione hæreditatis vel legati, minuat libertatem matrimonii, & retrahat à nuptiis; ergo si simpliciter appositæ rejicitur à legato, rejicienda quoque est ab eo appositæ expressè hæreditatis privatione. Castrop. *n. 8.* citatis Molin. *num. 35.* & Molin. *Jesuita tr. 2. d. 207.* Sanch. *n. 21.* Henricq. *l. 1. de matr. c. 12. n. 6.* contra Gutt. *à n. 18.* & alios. Non obstante huic extensioni, quòd, ut admittit Castrop. hæres vel legatarius obligari possit sub privatione hæreditatis vel legati ad nubendum certæ personæ absque eo, quòd per hoc retrahatur à nuptiis; quia non est paratio de obligatione nubendi ex alterius consensu; cum is vi hujus dispositionis non cogatur ad præstandum consensum, etsi officio Judicis suppleri possit. Sextò denique rejici conditionem: *Si non procreaverit liberos, seu sine liberis decesserit.* Nam gratiâ procreandæ sobolis rejicitur conditio averrens à matrimonio, adeoque multò magis averrens directè à procreatione liberorum. Sanch. *num. 7.* Gutt. *num. 9.*

Quest. 26. Num valida sit conditio appositæ in ultima voluntate, vel contractu inter vivos retrahens à nuptiis spiritualibus, hoc est, statu Clericali vel religioso.

Resp. affirmativè, Castrop. *cit. p. 11. n. 12.* & apud hunc Molin. *de just. tr. 2. d. 207. ad finem.* Sanch. *l. 1. d. 34. n. 11.* Gutt. *de matrim. c. 21. n. 14.* conditiones enim appositæ in contractibus & ultimis voluntatibus licitæ & honestæ sunt exequendæ, quam-